

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Χαμένες πλατείες

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΕΔΡΟΣ

Χριστίνα Χρυσανθοπούλου: *Χαμένες πλατείες*

ISBN 978-960-04-5156-6

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Πατεράκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© Χριστίνα Χρυσανθοπούλου, 2021

© Εκδόσεις Κέδρος Α.Ε., 2021

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Στην κόρη μου, Κατερίνα

*«One more cup of coffee for the road
One more cup of coffee 'fore I go
To the valley below»*

Bob Dylan

A- στερητικό

Σφίγγει την κουβέρτα γύρω του. Μια οξεία και πείσμων ριπή ανέμου τον χτυπά κατευθείαν στο μέτωπο. Παρά τις προσπάθειες μετακίνησης που επιχειρεί για να βγει από το πεδίο της, έχοντας ταυτόχρονα κατά νου να μη διαταράξει την πολύτιμη βολή του υπόλοιπου σώματός του στον περιορισμένο χώρο που του αναλογεί, βρίσκει απάγκιο στην είσοδο της στοάς, ανάμεσα στο όριο του πεζοδρομίου και στις κατεβασμένες μπάρες, όσο ο αέρας τον καταδιώκει, ή έτσι του φαίνεται.

Παραμένει για ώρα θυμωμένος με τα ψυχρά κύματα αέρα που τον βομβαρδίζουν. Κάποιες στιγμές αντιλαμβάνεται την αστειότητα της εμμονής του, αποδέχεται όμως το μη αναστρέψιμο της κατάστασης και κλείνει τα μάτια, προστατευμένος ολόκληρος σε μια κάλυψη που παραμένει εύθραυστη, παρά την τραχιά κουβέρτα. Η ανάσα του διπλανού του, που έχει αποκοιμηθεί από την αρχή της βραδιάς, του προκαλεί αηδία έτσι πρόστυχα που τον σημαδεύει. Δεν είναι συνηθισμένος σε τόσο στενή σωματική επαφή. Γυρνάει το κεφάλι.

Βρέχει. Μια λάμψη χαράσσει το ελάχιστο ορατό κομμάτι του ουρανού σε ευθεία απόσταση από το αριστερό του μάτι. Κάποτε του άρεσε η βροχή. Παρακαλούσε να δυναμώσει όταν ξεκινούσε, να μην κοπάσει όταν δυνάμωνε, να αρχίσει ξανά όταν σταματούσε. Έβγαινε σε χώρο ακάλυπτο και την προκαλούσε με τα χέρια σε διάταση και το κεφάλι αυθάδικα στραμμένο προς τον ουρανό. Όσο πιο επιθετικά έπεφταν πάνω του οι σταγόνες, τόσο το καλύτερο. Είχε κάτι ερωτικό εκείνη η έκθεση. Τώρα, έστω η υπόνοια βροχής τον κάνει να σιχτιρίζει. Οργίζεται μαζί της λες και αυτή ευθύνεται που δεν μπορεί να τη χαρεί, λες και η αλλαγή στον τρόπο που πλέον την αξιολογεί έχει προκύψει από την ίδια ή ότι τουλάχιστον έχει σημαντικό μέρος της ευθύνης, συνυπόλογη σε μια τεράστια πλεκτάνη εις βάρος του.

Καχυποψία. Υπήρξε καχύποπτος και στην προηγούμενη εκδοχή της ζωής του άραγε; Τόσο συχνά και έντονα ξετρυπώνει πια αυτό το σαρκοφάγο συναίσθημα, που δεν θυμάται αν το κουβαλούσε και πριν σε κατάσταση ανεργής ή αν ριζώθηκε ξαφνικά σε κάποια μικροσκοπική, παρθένα όσο και γόνιμη έκταση μέσα του και απλώθηκε προς όλες τις κατευθύνσεις σε μια νύχτα.

Νύχτα. «Γένους θηλυκού», σκέφτεται· όμως δεν αντέχει να πλησιάσει περισσότερο τον συνειρμό, τον αγνοεί· εκείνος επιμένει. Η διάθεση να απλώσει το κορμί του νωχελικά σε όλη του την έκταση ξεκινούσε από τη στιγμή που έλυνε τη γραβάτα κατά το σούρουπο, έκλεινε τον

υπολογιστή και κλείδωνε την πόρτα του γραφείου του. Όλα με ένα μειδίαμα ειρωνείας και ανταρέσκειας. Ταυτόχρονα και με την αδιάλλακτη σιγουριά του άντρα που πάντα ήξερε τι ήθελε και που τελικά κατάφερε περισσότερα και από εκείνα που αποζητούσε.

Τώρα που το σκέφτεται ξανά, δεν μπορεί παρά να δει με μελαγχολία και κάποια συμπάθεια εκείνο το νεαρό αγόρι που κατεβαίνει δυο δυο τα σκαλιά της πολυώροφης εταιρίας, γιατί το ασανσέρ είναι πολύ αργό για την ηλικία του. Τα μαλλιά του, ένας πλούσιος σκουρόχρωμος όγκος, αναπηδούν σε κάθε του κίνηση, κοινωνοί της ανεμελιάς του, ανυποψίαστα και εκείνα, θωρακισμένα στη στιλπνότητά τους.

Μορφάζει από πόνο στην ιδέα της εξαπάτησης που υπέστη όχι ο ίδιος, αλλά εκείνο το αγέρωχο, ψηλό και δυνατό σαν άλογο αγόρι, το οποίο, όσο μέσα του οι σκέψεις ξεδιπλώνονται, εξακολουθεί να κατεβαίνει τις σκάλες, έτοιμο να ορμήσει στη νύχτα και να την καταπιεί. Το παρακολουθεί σαν θεατής ταινίας της οποίας το τέλος ήδη γνωρίζει. Λυπάται επειδή τίποτε από όσα ακολουθούν δεν είναι ικανό να τον εκπλήξει.

Σκαλίζει το κακάδι μιας από τις πληγές στο πόδι του. Για να ακουμπήσει κάπου αλλού τη σκέψη του. Κάπου στην αριστερή του γάμπα. Δεν θυμάται πού και πότε χτύπησε. Για την ακρίβεια, δεν ξέρει καν αν πρόκειται για τραυματισμό, τσίμπημα από έντομο, δάγκωμα από τρωκτικό ή κλοτσιά από τον διπλανό του εκείνο το βράδυ, ο

οποίος μπορεί να έβλεπε στον ύπνο του ότι κομματιάζει ένα αγχιστό φιλέτο, με τέτοια λύσσα του είχε ορμήξει. Θυμάται πόσο έντονα είχε αντιδράσει σε εκείνη την επίθεση και σε μερικές ακόμη επιθέσεις τέτοιου ή παρόμοιου τύπου. Αυτά στην αρχή, τότε που νόμιζε πως είχε δικαίωμα στις διεκδικήσεις χώρου και ατομικότητας. Δεν του πήρε πολύ χρόνο να διαπιστώσει πως στον δρόμο δύσκολα τα βγάζεις πέρα μόνος σου, ειδικά τις νύχτες, και πως έπρεπε να συμβιβαστεί. Το δεύτερο που συνειδητοποίησε εγκαίρως και αποδέχτηκε σχεδόν άμεσα είναι η απώλεια της σεξουαλικής ορμής. Καύλα την ονόμαζε κάποτε και γέμιζε το στόμα του όπως και το παντελόνι του με έναν τρόπο εξίσου οργιώδη. Τώρα, πρόκειται για κάτι τόσο μακρινό, που προτιμά να χρησιμοποιεί αποστειρωμένους όρους βιολογίας για να το προσεγγίσει, τις σπάνιες φορές που η σκέψη δεν συμμορφώνεται. Σαν κάτι απαγορευμένο που η οποιαδήποτε αναφορά απαιτεί κώδικες.

Ένα όνομα σχηματίζεται στο μυαλό του: Μαρίνα. Οι φθόγγοι σκαρφαλώνουν αργά στον φάρυγγα και σφίγγει τα δόντια για να τους συνθλίψει προτού να καταλάβουν τη στοματική του κοιλότητα. Όταν κάνει πως κοιμάται κουκουλωμένος πάνω από το κεφάλι και δίπλα του περνάει το άρωμά της ή όταν ακούει τον ήχο από τακούνια που του θυμίζουν τον βηματισμό της, μαζεύει τα πόδια και κρατάει την ανάσα του. Μέσα του θεριεύει η αγωνία μήπως τον προδώσει η άκρη του πέλματός του, μήπως αποκαλυφθεί ένα εκατοστό από τον αγκώνα του, ή, μή-

πως, μέσα σε κάποια δερματική πτυχή του διατηρεί μια απειροελάχιστη αναγνωρίσιμη συνάφεια με τον εαυτό του. Κανείς δεν ξέρει τίποτα όμως. Ούτε και εκείνη. Πώς θα μπορούσε να φανταστεί ότι «αυτό» είναι εκείνος; Πως τούτο εδώ το σιχαμερό ανθρωποειδές το οποίο περιφέρεται ή κείται, που απλώς υπάρχει, είναι ο ίδιος.

«Δεν θέλω να γυρίσω πίσω και να μιλάω για τη ζωή που δεν έζησα, καταλαβαίνεις; Φεύγω».

Η τελευταία της φράση ήχησε σαν διαταγή και έπειτα έπεσε άδοξα στο κενό. Ας μην τους είχαν πάρει τουλάχιστον τα έπιπλα. Το τελεσίγραφο θα τρύπωνε μέσα στη χοντρή ύφανση του καναπέ ή της πολυθρόνας. Τα ξύλα, τα σίδερα, οι καθρέφτες, κάθε κομμάτι από τον οικιακό εξοπλισμό της συγκατοίκησης τους θα απορροφούσε μέρος από τα λόγια της και η απειλή θα καμουφλαριζόταν. Όμως χωρίς έπιπλα;

«Να το κουβεντιάσουμε. Κάθισε», σκέφτηκε να της πει, όμως γνώριζε την εμμονή της με την κυριολεξία των λέξεων και με τη σιωπή του απέφυγε τον επιπλέον εξευτελισμό. Πού να καθίσουν αφού δεν είχε μείνει ούτε καρέκλα; «Φεύγω».

Έφυγε.

Πότε μηδένισε ο λογαριασμός της τράπεζας δεν το θυμάται. Μαζί με την τελευταία απόδειξη που πέταξε, ένα τόσο δα μπαλάκι από τσαλακωμένο χαρτί και μέσα του

ακόμη ζεστά τα όνειρά του. Όνειρα. Ένα γέλιο ανεβαίνει και πιέζει τα χείλη του να συμφωνήσουν. Ακουμπάει με το χέρι του την πληγή που ήδη έχει αρχίσει να ματώνει.

«Πώς έγιναν όλα αυτά; Πότε έγιναν;» σκέφτεται.

Δεν αισθάνεται πόνο. Μόνο την υγρασία στα ακροδάχτυλα η οποία τον ευχαριστεί. Με τι ήταν τόσο απασχολημένος ώστε να αγνοήσει τα σημάδια; Όσο οι αναμνήσεις επιστρέφουν, τόσο η υγρή εκείνη επιφάνεια του σώματός του, η οποία μοιάζει να είναι ξέχωρη από αυτόν, μεγαλώνει. Σπίτι, δάνεια, αυτοκίνητο, εξοχικό. Σκαλίζει την πληγή με το θριαμβευτικά μεγάλο νύχι του, απολαμβάνοντας την αύξηση της περιμέτρου της, την οποία αισθάνεται τόσο κοντά του, σαν να τη βλέπει. Ταξίδια, εξοχικό, ψώνια, δάνεια. Και μετά, απόλυση, ανεργία, απελπισία, απόγνωση. Όσο πιο βαθιά ψηλαφίζει τη σάρκα του, τόσο απομακρύνεται από την καταβύθιση που επιχειρεί το μυαλό του. Εισχωρεί όλο και βαθύτερα στο εντός του σώματός του σαν να σκάβει λαγούμι που θα τον βγάλει από τη φυλακή. Ως το ξημέρωμα θα τα 'χει καταφέρει.

Κατακτώντας το αυτονόητο

«Να έρθω να κοιμηθώ μαζί σου;»

«Όχι!»

«Γιατί;»

«Γιατί έτσι».

«Ναι, αλλά φοβάμαι. Εσύ δεν φοβάσαι;»

«Πέρασε τώρα, τι να φοβηθώ;»

«Και αν ξανάρθει;»

«Τι είναι για να ξανάρθει, εφιάλτης;»

«Τι θα πει εφιάλτης;»

«Είναι κάτι που βλέπεις στον ύπνο σου, κάτι πολύ τρομακτικό».

«Και άμα είναι στον ξύπνιο σου και είναι πολύ τρομακτικό, πώς το λέμε;»

«Οχ, σταμάτα πια. Κοιμήσου».

«Πώς το λέμε;»

«Δεν ξέρω, κοιμάμαι».

«Σεισμό το λέμε».

«Τι;»

«Αυτό που είναι στον ξύπνιο σου και είναι τρομακτικό».

Έτσι το λέμε. Σεισμό. Όπως χτες που κοιμηθήκαμε στο πάρκο με τα ολίπινγκ μπαγκ. Και σήμερα εκεί έπρεπε να μείνουμε. Να έρθω τελικά;»

«Όχι!»

«Γιατί;»

«Γιατί εσύ κατουριέσαι και εγώ σιχαίνομαι».

«Δεν κατουριέμαι, λες ψέματα».

«Λέω αλήθεια. Είσαι κατουρλού».

«Μαμασαά, με είπε κατουρλού».

Η μαμά δεν απαντάει. Ποτέ σχεδόν δεν απαντάει, αλλά όταν το κάνει τα λόγια της βγαίνουν κοφτά και απότομα, λες και έτσι απωθεί επιθέσεις, αντανακλαστικές κουβέντες που τις εξακοντίζει, πάντα ετοιμοπόλεμη.

«Μαμά, μπορείς να με βοηθήσεις στην αριθμητική;»

«Ρώτα τον αδερφό σου, μαγειρεύω».

«Μαμά, δεν με βοηθάει, μπορείς εσύ;»

«Πες στον μπαμπά σου, σιδερώνω».

«Ο μπαμπάς κοιμάται, μπορείς εσύ;»

«Πού έχεις το μυαλό σου όταν σας τα λέει η δασκάλα;»

«Μαμασαά, με είπε κατουρλού!»

Πάλι δεν απαντάει. Δεν θα τη φωνάξω ξανά. Ας έρθει μόνο τώρα, μια τελευταία φορά, να του πει ότι λέει ψέματα, ότι δεν είμαι κατουρλού, να του βάλει πιπέρι στο στόμα, να του σφίξει δυνατά τα χείλια με τα δάχτυλα, να μάθει. Αφού δεν είμαι.

Δεν ξέρω πώς μου έφυγαν χτες. Κουνήθηκε το κρεβάτι δυνατά πέρα δώθε. Άνοιξα τα μάτια και ακόμη κου-

νιότανε. Και το φωτιστικό πάνω από το κεφάλι μου. Το παράθυρο έκανε τόση φασαρία, που νόμιζα πως κάποιος απέξω το χτυπούσε οργισμένα. Όπως τότε που πέθανε η γιαγιά και ήρθε ο θείος Ερμής από δίπλα και τράνταξε το ξύλινο παραθυρόφυλλο με τέτοια μανία σαν να ήθελε να το ξεριζώσει.

«Κώστα, ξύπνα, η μάνα».

Σηκώθηκε ο μπαμπάς.

«Μαμά, τι έγινε;» ρώτησα.

«Κοιμήσου!»

Περίμενα μέχρι να ρωτήσει ο Σταμάτης:

«Μαμά, τι τρέχει;»

«Τίποτα, αγόρι μου, μην ανησυχείς. Η γιαγιά δεν είναι καλά και ο μπαμπάς πήγε να τη δει».

Κοιμήθηκα ώσπου με ξύπνησε το κλάμα του μπαμπά. Πρώτη φορά άκουγα μπαμπά να κλαίει. Μέχρι τότε νόμιζα ότι το κάνουν μόνο οι μαμάδες.

«Μαμά, γιατί κλαις;» ήθελα να ρωτήσω. Σιγά μη μου απαντούσε.

Πάντως τότε συνέβη για πρώτη φορά. Δεν ξέρω πώς. Ήθελα να κλάψω και εγώ, αλλά δεν μου ερχότανε. Σφιγγόμουνα, σφιγγόμουνα, τίποτα. Μετά άρχισα να τοιμπιέμαι. Εκεί που με τοίμπαγε και αυτή, ανάμεσα στα μπούτια. Άμα αργούσα να κοιμηθώ, άμα δεν ήθελα να φάω, άμα τράβαγα τη φούστα προς τα πάνω για να φαίνονται τα πόδια μου, όπως έκανε η φίλη μου η Τασία. Θυμήθηκα πόσο πονούσα. Θυμήθηκα τις μελανιές που μετά δεν

έφευγαν και που δεν μπορούσα να βγω στην παραλία. Τσιμπόμουν, τσιμπόμουν, αλλά όταν πονούσα πολύ, σταματούσα. Πάντως μου φύγανε. Όχι τα δάκρυα, τα τσίσα. Σηκώθηκα στις μύτες. Πήρα αγκαλιά τα σεντόνια. Ήθελα να τα πάω στην τουαλέτα. Δεν ήξερα ότι ήταν όλοι μαζεμένοι στο σαλόνι, ο θεός ο Ερμής, η θεία η Τούλα, δύο γειτόνισσες με τους άντρες τους, μπορεί και όλο το χωριό.

«Ντροπή σου! Ολόκληρη γυναίκα να κατουριέσαι στον ύπνο σου. Θα σε κλείσω στην τουαλέτα, να δω, θα το ξανακάνεις;»

Ποια γυναίκα, αφού είχε πει ότι δεν είμαι γυναίκα. Το θυμάμαι καλά.

«Μαμά, είδα κάτι κόκκινα στο βρακί μου. Μήπως έχω αυτό που έχει και η Τασία;»

«Το χνούδι από το παντελόνι σου είναι. Το 'χα πει στον πατέρα σου να μην σ' το πάρει αυτό το κόκκινο παντελόνι. Αυτό που έχει η Τασία είναι κάτι που το έχουν μόνο οι γυναίκες. Όταν γίνεις και εσύ γυναίκα θα το έχεις. Πρόσεξε, όμως. Αυτό δεν το λέμε ποτέ μπροστά στους άντρες».

«Ούτε στον μπαμπά;»

«Όχι».

«Ούτε στον Σταμάτη;»

«Ούτε».

«Γιατί;»

Δεν μίλησε και συνέχισε να καθαρίζει μουρμουρίζοντας. Πάντως τρεις ερωτήσεις στη σειρά μου τις είχε απαντή-

σει, και μάλιστα την ώρα που σφουγγάριζε. Όλοι στο σπίτι ξέραμε τι σημαίνει για εκείνη αυτή η ώρα. Τη βλέπαμε να καθαρίζει το πάτωμα με τέτοια προσήλωση, προσέχοντας μην της ξεφύγει κάποιο κομμάτι στις γωνίες ή κάτω από τα έπιπλα. Και αν κάποιος λεκές, τον οποίο μόνο εκείνη έβλεπε, επέμενε, εκεί να δεις πείσμα, σαν να μην ήταν ξεραμένη βρωμιά, πατημασιά, χυμένη πορτοκαλάδα ή κάτι παρόμοιο, αλλά ένα μίasma βαθύ ως τα έγκατα της γης που επιβαλλόταν να εξαφανίσει με επαναλαμβανόμενες περασιές της ποτισμένης με νερό σφουγγαρίστρας. Και όμως, αν και επικεντρωμένη σε μια τέτοια αποστολή, μου είχε απαντήσει τρις.

Άθελά μου είχα ανακαλύψει το θέμα που θα την έκανε να μου δίνει έστω λίγη σημασία, και με αυτό το λάφυρο βγήκα από το δωμάτιο ελαφροπατώντας στα σημεία που είχαν προλάβει να στεγνώσουν. Και ενώ η πόρτα του κήπου ήταν ανοιχτή, το βρήκα πιο ταιριαστό στην περίπτωση να πηδήξω από τα κάγκελα με προσοχή μη σκαλώσει κάπου η φούστα μου και χάσω αυτό το αίσθημα θριάμβου που με είχε κυριεύσει.